

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11

Rozdział I

Teoretyczne aspekty procesów instytucjonalizacji stosunków międzynarodowych	21
1. Pojęcie regionalnych stosunków międzynarodowych i ich istota	22
2. Instytucjonalizacja regionalnych stosunków międzynarodowych i jej etapy	32
2.1. Pojęcie instytucjonalizacji	32
2.2. Etapy ewolucji instytucjonalizacji stosunków międzynarodowych	38
2.3. Rozwój regionalizmu w Europie	44
3. Nurty instytucjonalizacji w teorii stosunków międzynarodowych a region Morza Bałtyckiego	46
3.1. Teoria idealizmu a instytucjonalizacja stosunków międzynarodowych	52
3.2. Teoria realizmu a instytucjonalizacja stosunków międzynarodowych	55
3.3. Teoria liberalnego instytucjonalizmu a regionalne stosunki międzynarodowe	59
3.4. Teorie radykalizmu i konstruktywizmu	62
Podsumowanie	65

Rozdział II

Historyczne i kulturowe podstawy instytucjonalizacji w regionie bałtyckim	68
1. Pojęcie regionu bałtyckiego, jego specyfika i wyznaczniki	68
1.1. Środowisko geograficzne państw basenu Morza Bałtyckiego	69
1.2. Ludność i środowisko kulturowe	71
2. Początki instytucjonalizacji stosunków międzynarodowych w Europie na przykładzie regionu bałtyckiego	74
2.1. Hanza	75

2.2. Unia kalmarska	78
2.3. Proces reformacji i jego skutki dla regionu	80
3. Rozwój procesów integracji regionalnej na przełomie XIX i XX wieku	83
4. Organizacje międzynarodowe rządowe i pozarządowe w systemie międzynarodowym	87
4.1. Geneza i rozwój regionalnych organizacji rządowych	87
4.2. Geneza i rozwój regionalnych organizacji pozarządowych	95
4.3. Efekty działalności regionalnych organizacji międzynarodowych po II wojnie światowej	101
4.4. Inne organizacje europejskie	132
Podsumowanie	135

Rozdział III

Region Morza Bałtyckiego – charakterystyka i ewolucja wzajemnych stosunków	139
1. Zmiany jakościowe w regionalnym układzie stosunków międzynarodowych	139
1.1. Rozpad ZSRR	144
1.2. Transformacja systemowa w Europie Środkowej i Wschodniej	147
1.3. Zjednoczenie Niemiec	149
1.4. Finlandia i Szwecja w Unii Europejskiej	151
1.5. NATO i obecność amerykańska w regionie Morza Bałtyckiego	153
2. Państwa regionu bałtyckiego a Rada Europy	159
3. Region bałtycki a KBWE (OBWE)	164
4. Region Morza Bałtyckiego a Unia Europejska	169
4.1. Inicjatywa Bałtycka	169
4.2. Wymiar Północny UE	172
4.3. Współpraca Islandii, Norwegii i Rosji z Unią Europejską	179
5. Rozwój współpracy gospodarczej w ramach regionu bałtyckiego	182
Podsumowanie	194

Rozdział IV

Instytucjonalizacja stosunków międzynarodowych

w regionie bałtyckim – główne podmioty	197
1. Rada Nordycka	201
1.1. Geneza, członkostwo, cele, struktura	202
1.2. Efekty działalności	204
2. Nordycka Rada Ministrów	207
2.1. Geneza, członkostwo, cele, struktura	208
2.2. Efekty działalności	209
2.3. Integracja Skandynawii po 1945 r. w ramach Rady Nordyckiej i Nordyckiej Rady Ministrów (wybrane wydarzenia i osiągnięcia)	210
3. Komisja Helsińska (HELCOM)	215
3.1. Geneza, członkostwo, cele, struktura	216
3.2. Efekty działalności	219
4. Rada Państw Morza Bałtyckiego	220
4.1. Geneza, członkostwo, cele, struktura	220
4.2. Efekty działalności	221
4.3. Poszczególne inicjatywy RPMB	226
4.4. Podsumowanie	231
5. Rada Bałtycka	232
5.1. Geneza, członkostwo, cele, struktura	232
5.2. Efekty działalności	233
Podsumowanie	235

Rozdział V

Geneza i działalność regionalnych organizacji pozarządowych	237
1. Związek Miast Bałtyckich (UBC)	237
1.1. Geneza powstania, cele i struktura	237
1.2. Efekty działalności	239
2. Bałtycka Współpraca Subregionalna (BSSSC)	245
2.1. Geneza powstania, cele i struktura	245
2.2. Efekty działalności	246
3. Bałtyckie Zgromadzenie Parlamentarne (BSPC)	248
3.1. Geneza, członkostwo, cele, struktura	248
3.2. Efekty działalności	249
4. Wybrane organizacje pozarządowe – cele działalności	252

4.1. Bałtyckie Forum Rozwoju (BDF)	252
4.1.1. Geneza powstania, cele, struktura	252
4.1.2. Działalność	253
4.2. Bałtyckie Stowarzyszenie Izb Gospodarczych (BCCA)	255
4.2.1. Geneza, członkostwo, cele, struktura	255
4.2.2. Efekty działalności	256
5. Współpraca pomiędzy samorządami terytorialnymi – wspólne stanowiska, przedsięwzięcia, projekty	257
5.1. Konferencja Miast Atlantycznych (CAAC)	259
5.2. Współpraca Władz Lokalnych w Regionie Jeziora Wiktorii (LVRLAC)	260
5.3. Współpraca <i>ad hoc</i>	262
6. Efekty aktywności organizacji pozarządowych a rozwój regionu bałtyckiego	263
Podsumowanie	269

Rozdział VI

Skutki i efekty regionalnej instytucjonalizacji dla państw regionu i podmiotów zewnętrznych	271
1. Skutki gospodarcze regionalnej instytucjonalizacji dla państw regionu	271
1.1. Skutki gospodarcze współpracy skandynawskiej na przełomie XIX i XX wieku	272
1.2. Skutki dla gospodarki bałtyckiej na przełomie XX i XXI wieku	276
2. Skutki społeczne i kulturowe regionalnej instytucjonalizacji	281
3. Wpływ instytucjonalizacji regionalnej na inne podmioty międzynarodowe	286
4. Trwała instytucjonalizacja współpracy czy współpraca <i>ad hoc</i> ?	291
5. Model współpracy wielopoziomowej – specyfika regionu czy model współpracy?	294
5.1. Współpraca wielopoziomowa w regionie czy model współpracy?	297
5.2. Bałtycki model współpracy	299
5.3. Obecna instytucjonalizacja w regionie bałtyckim	303
5.4. Przyszłość współpracy międzynarodowej – dalsza formalizacja, podział czy tworzenie struktury poziomej lub pionowej?	305

Zakończenie	309
Bibliografia	321
Spis tabel i schematów	333
Aneks	335